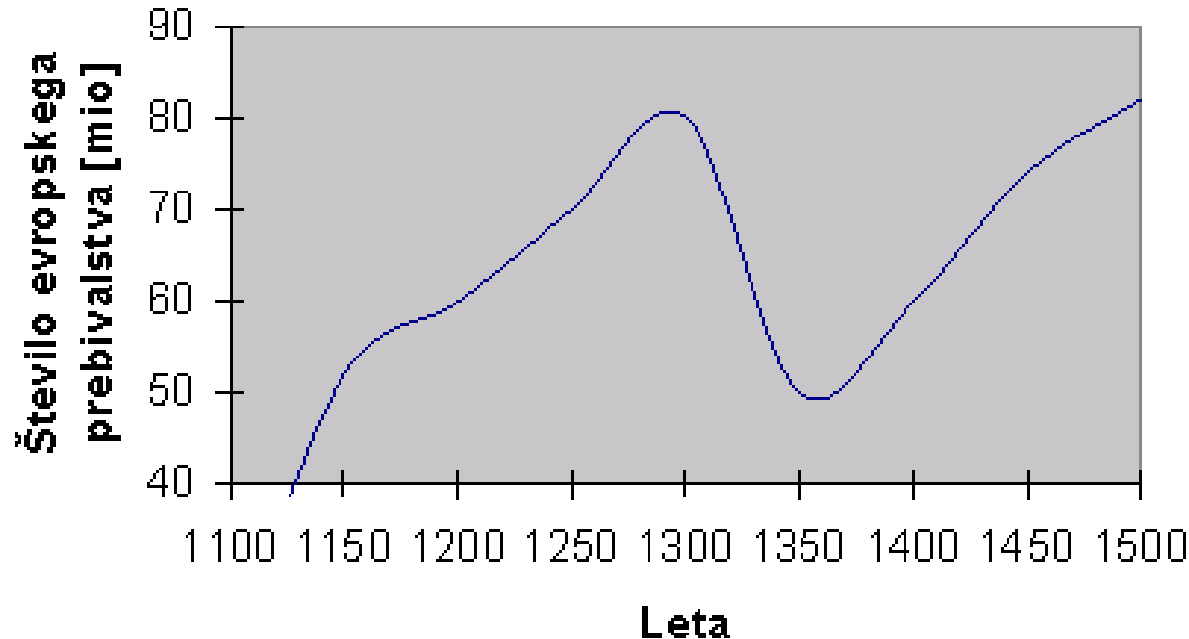

KUGA

O KUGI

- Ena od najbolj uničujočih pandemij v človeški zgodovini,
- začne se v južni Aziji,
- leta 1340 se razširi v Evropo, kjer dobi ime črna smrt,
- mrtvih 75 milijonov ljudi
($\frac{1}{3}$ - $\frac{2}{3}$ evropske populacije),
- resen udar na rimsko katoliško cerkev,
- preganjanje židov, muslimanov, tujcev, beračev in gobavcev,
- širjenje z bolhami in živalmi (črna podgana),
- mrtvece so običajno pokopavali v skupne grobove (kaznjenci).

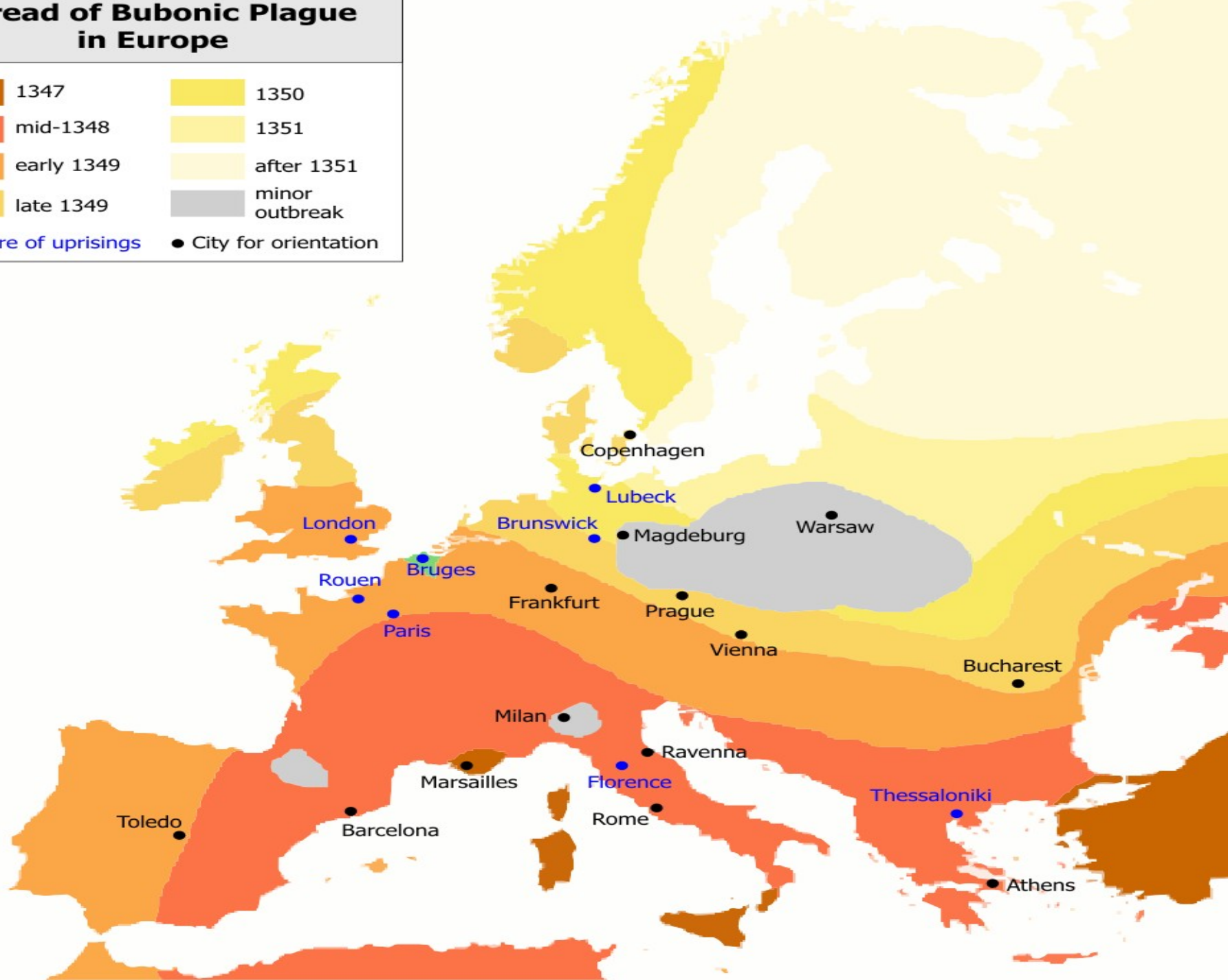
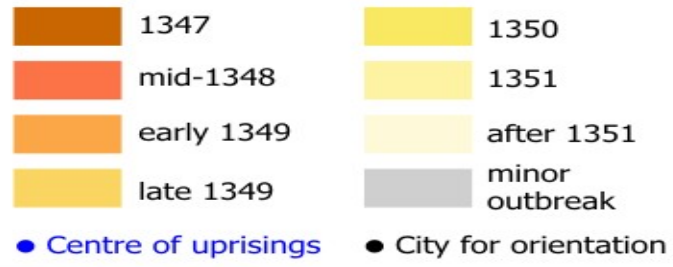
IME KUGE IN NJENO ŠIRJENJE

- **IME:** po črnih lisah, ki so nastajale na telesih obolelih zaradi notranjih krvavitev (sodobni epidemiologi menijo, da je bila to v resnici epidemija ebole ali vraničnega prisada).
- **ŠIRJENJE:** prinesli so jo Mongoli in Tatari, najprej pa je izbruhnila na Kitajskem. Tatari so oblegali mesto na Krimskem polotoku, imenovano Kaffa, ki je postalo prvo prizorišče množičnih smrti. Od tam so v Messino na Siciliji plule trgovske ladje, prek katerih se je bolezen prenesla v Evropo.

Spread of Bubonic Plague in Europe

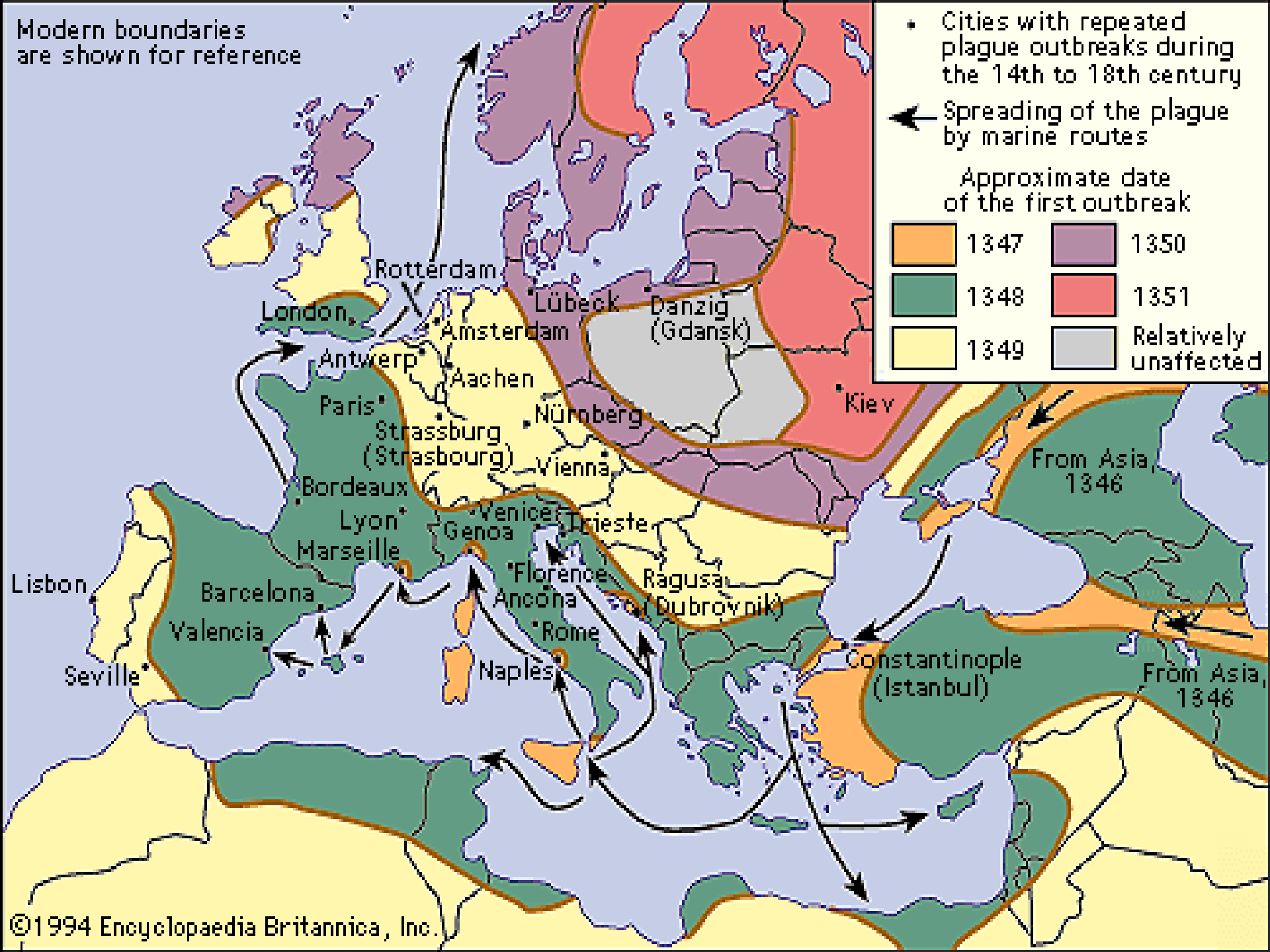

Modern boundaries are shown for reference

- Cities with repeated plague outbreaks during the 14th to 18th century
- ← Spreading of the plague by marine routes

Approximate date of the first outbreak

1347	1350
1348	1351
1349	Relatively unaffected

POMEMBNI IZBRUHI KUGE

- italijanska kuga: 1629 – 1631,
- velika kuga Londona: 1665 – 1666,
- velika kuga Dunaja: 1679,
- velika kuga Marseilla: 1720 – 1722,
- kuga v Moskvi: 1771.

VZROKI ZA HITRO NAPREDOVANJE KUGE

- Pomanjkanje hrane in vremenske razmere,
- porcelanska državljanska vojna med Kitajci in Mongoli med 1205 in 1353 prekine poljedelske vezi, kar privede do pomankanja hrane in t.i. ‘male ledene dobe’,
- oslabeli imunski sistemi,
- velika naseljenost v mestnih središčih (Ypres),
- vranični prisad na ovcah in živini, kar povzroči veliko umrljivost živali in zato brezposelnost – revščina.

AZIJSKI IZBRUH

- Hubei leta 1334, kjer je umrlo 90% prebivalstva v tem mestu (cca. 5 milijonov),
- med leti 1353–54 je kuga izbruhnila še v 8 različnih mestih po Kitajski kar je povzročilo smrt $\frac{2}{3}$ kitajskega prebivalstva (cca. 30 milijonov),
- Japonske kuga ni prizadela zaradi pomanjkanja podgan,
- Širijo jo trgovci in Mongoli, ki v vojni trupla uporabijo kot biološko orožje,
- po končani vojni so Mongoli bolezen prenesli na ladje in plenjenje le teh je pripomoglo pri širjenju.

POTOVANJE KUGE

- Pristanišče Kaffa, kjer so številne trgovske ladje nakladale žito za evropske kupce (s seboj so prevažali tudi številne podgane in jih pripeljale v južno Evropo) in Mesina,
  - Italija, Francija, Španija, Portugalska in Anglija do junija 1348, Nemčijo in Skandinavija v 1348 ter Rusija v 1351 (z izjemo kraljevine Poljske, Belgije in Nizozemske),
- Aleksandrija v Egiptu - 1347, Gaza, Libanon, Sirija, Palestina, Asqalan, Jeruzalem, Sidon, Damask, Homs, Aleppa – 1348.

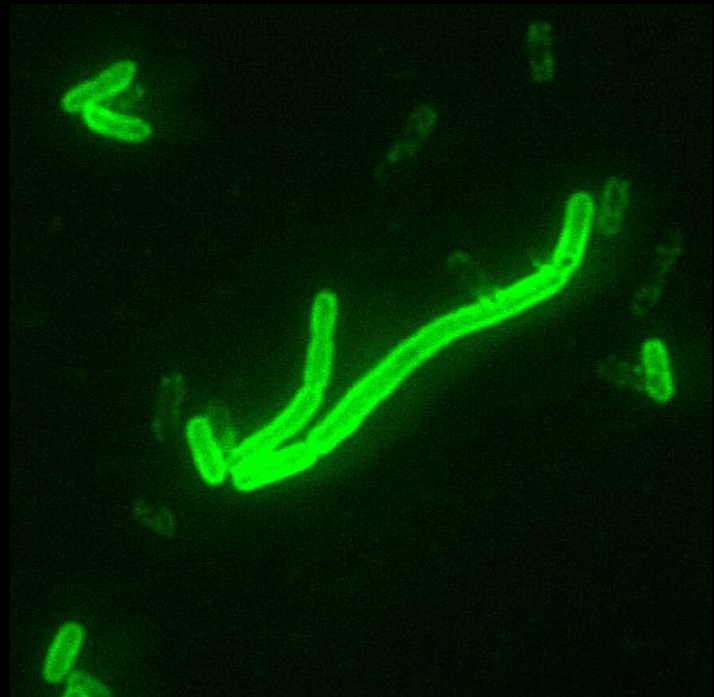
VRNITEV KUGE V EVROPO

- V 16. in 17. st. se je kuga zopet vrnila v Evropo,
- veliki izbruh kuge v Londonu: 1665 – 1666 (zadnji glaven izbruh),
- veliki požar v Londonu leta 1666 je pobil ostanek podgan in bolh, zato se je širitev kuge vidno zmanjšala,
- poboji črnih podgan so vidno zmanjšali tudi število rjavnih podgan v VB,
- Italijanski izbruh leta 1629 – 1631 je povezan z 30-letno vojno in izbruhom na Dunaju 1679, in je možno povzročila da se je kuga ponovno naselila na vzhodna trgovinska pristanišča,
- nenaden zaton kuge je povzročila zamenjava črnih podgan z večjimi norveškimi podganami, ki za razliko od prejšnjih niso bile sposobne prenašati bolhe na človeka in tako je bil krog prenašanja na človeka pretrgan.

PRENAŠANJE KUGE

- Bakterije kuge bolhi zablokirajo pot do želodca zato ta postane zelo lačna,
- napad človeka na katerega prenese kugo,
- bolha nato umre od izstradanosti,
- človek je lahko bakterijo kuge prenesel naprej na drugega človeka s krvjo, slino, z kašljanjem, z vdihom bakterij v zraku,
- te se potem naselijo v grlu ali pljučih.

OBLIKE KUGE

- **Bubonic kuga:**
Napade bezgavke, ki posledično zatečejo.
Lise okoli vratu, pazdih in dimelj. Z 30-35%
Smrtnostjo je bila najbolj pogosta vrsta kuge.
- **Septicaemic kuga:**
V obliki krvne zastrupitve. 90 – 95 %
smrtnost.
- **Pneumonic kuga:**
Tako imenovana leteča kuga ker napade
pljuča pred ostankom telesa je imela smrtnost
blizu 1% in je bila najbolj redka vrsta kuge.

BOLEZENSKI ZNAKI

Vročina od 38 - 41 °C, glavoboli, boleči sklepi, slabost in bruhanje, univerzalen občutek nelagodja, sluzast pljunek mešan s krvjo, kasneje je oboleli pljuval le še kri, lupljenje kože, boleče bule, nabiranje vode, vijolično obarvana koža in odmiranje.

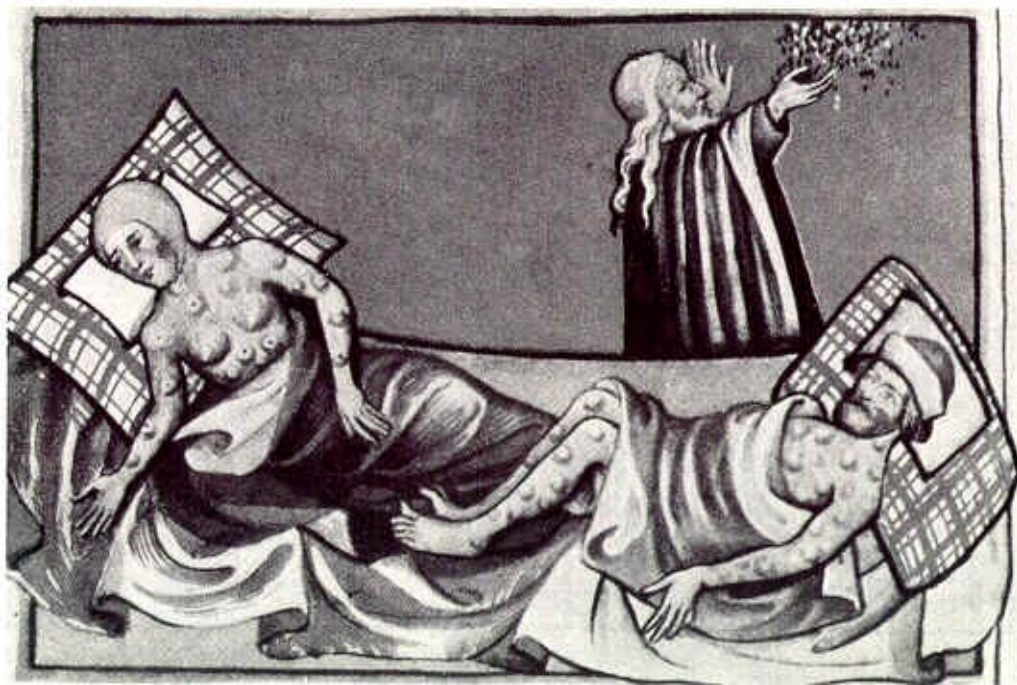

VERA

- Številni so verjeli, da je kuga božja kazen za človeštvo,
- napovedovanje konca sveta,
- moč katoliške cerkve zaradi kuge upade, saj so ljudje izgubili zaupanje vanjo,
- duhovščini ni uspelo zatreti kuge, čeprav trdijo nasprotno

- pojav verskega fanatizma,
- nekateri so se bičali, da bi se kaznovali
(bog naj bi jim zato odpustil grehe),
- Pojav zdravnikov, ki naj bi obolele s kugo rešili z zelišči in puščanjem krvi.

EKONOMIČNE POSLEDICE

- Prepovedani izvozi živil,
  - pojav črne borze,
- nastavljene cene žita in prepovedan velik ulov rib,
  - zastoji v proizvodnji,
    - kmečke vstaje,
  - zaradi velike zredčitve prebivalstva so kmetje imeli na razpolago večje površine kopnega,
- večji delež hrane na kmeta,
  - večji prihodki.

SOCIALNE POSLEDICE

- Kriminal,
- zaničevanje židov ker so zaradi čistosti manj obolevali – obtoženi da so okužili njihove vodnjake z boleznijo zato so jih naselili v židovske gete ali pa so izvajali pogrome – množične poboje Judov (prvi pojavi antisemitizma).

